

Årsredovisning 2019

En sammanfattning

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

Anneli Bengtsson (S)

Utmaningarna fortsätter att vara stora för kommunsektorn, och det gör det ännu viktigare att ha kontroll över kostnaderna samtidigt som vi har en målinriktning som bygger på rätt förutsättningar. Kort sagt behöver vi ha koll på att vi använder skattepengarna mest effektivt och får mest ”pang för pengarna”.

En fortsatt utmaning är att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden går med stora underskott, vilket kräver åtgärder för att vända utvecklingen. Samtidigt kan vi med stolthet konstatera att vi även 2019 har kunnat fullfölja satsningar som den nya förskolan Äppellunden, den nya högstadieskolan där de första eleverna börjat vårterminen 2020. För en kommun i vår storlek levererar vi en hög kvalitet och har under 2019 gjort decenniets största investeringar för våra barn och unga.

I skrivande stund går det inte att förbise den pågående corona-krisen, som kan få svåra ekonomiska följder för såväl medborgare som för samhället. Coronapandemin för också med sig en stor osäkerhet då ingen vet hur länge utbrottet kommer att pågå. Det bästa vi kan göra är att planera och utföra verksamheterna så gott det går, med stor flexibilitet och fokus på den viktigaste samhällsservicen. Det gäller att

ha både mod och tålamod att arbeta vidare för att kunna gå stärkta ur krisen. Vi klarar det genom att alla hjälps åt, både kommun, företag och medborgare. Med kreativa lösningar, tillförsikt och hårt arbete kommer vi att lyckas!

VISION OCH VÄRDEGRUND

Tillsammans tar vi, medborgare, näringsliv och kommun, ansvar för vår hälsa och vår gemensamma livsmiljö. Vi är stolta över att varje plats i kommunen bidrar med sin egen karaktär och historia. Vi uppmuntrar nytänkande och berömmar framgång. Vi vågar bry oss. Medborgare, näringsliv och kommun är på samma våglängd. Därför lyckas vi.

Värdegrunden är den naturliga utgångspunkten för de tjänster och den service kommunen erbjuder medborgarna och den är gemensam för alla verksamheter.

LÄS MER

Detta är en sammanfattning av kommunens årsredovisning för 2019. Hela årsredovisningen finns att läsa och ladda ner på www.vingaker.se

VAD HÄNDE I KOMMUNEN?

Nyckelfri hemtjänst infördes.

Sport- och påsklovsaktiviteterna lockade 1 000 deltagande barn och ungdomar.

Den nya förskolan Äppel-lunden öppnade i augusti.

Ung Integration ändrades till stödboende för fler målgrupper och med andra öppenvårdsinsatser.

Den nya högstadieskolan och kulturskolan stod klar i december och invigdes i januari 2020.

Kommunen införde e-tjänster som ska effektivisera verksamheten och förenkla invånarnas kontakter med kommunen.

Biblioteket renoverades och fick nytt golv. Biblioteket fick även bidrag från Statens kulturråd för att kunna ha en landsbygdsbibliotekarie ett år till.

Kommunen beslutade att starta en fritidsbank för utlåning av fritidsutrustning. Den invigs under våren 2020.

Två tillagningskök öppnade, ett på landsbygdsskolan Mar-morbyn och ett vid nya förskolan Äppel-lunden.

Andelen behöriga lärare ökade från 63,2 procent till 73,3 procent inför skolstarten i augusti.

Fritidsgården ändrade målgruppen till 10-18 år, behöll de nya öppetiderna och ökade bemanningen.

I kulturskolan ökade antalet elever till drygt 250 jämfört med 130 år 2016.

23 evenemang som konserter, marknader, idrotts- och kulturevenemang med mera arrangerades av 15 föreningarmed hjälp av kommunens evenemangbidrag

HUR GICK DET MED EKONOMIN?

Ett knappt överskott

Kommunens justerade resultat år 2019 uppgick till +306 000 kronor. Det är 0,05 procent av skatteintäkter och statsbidrag, vilket innebär att kommunen inte nådde sitt resultatmål på minst 1 procent.

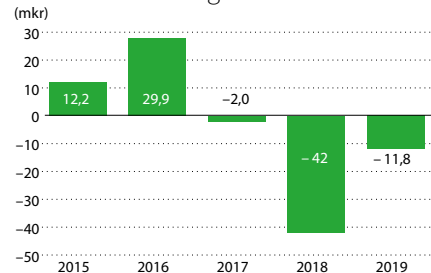
I det ekonomiska resultatet finns underskott som är engångskostnader, framför allt en jämförelsestörande post på 7,7 miljoner för särskild löneskatt på pensioner, som räknas bort från resultatet. I övrigt täcks underskotten av reavinster på 1,5 mkr samt 5,9 mkr av öronmärkta medel som kommunen beslutat att använda från tidigare års överskott för att täcka vissa kostnader. Kommunens resultat innan det justerats för dessa poster, uppgick till -11,8 mkr.

tkr=tusen kronor, mkr=miljoner kronor

Kostnaderna måste minska

Efter en positiv ekonomisk utveckling under 2000-talet har de senaste åren slutat på minus, och 2019 med ett mycket litet överskott. 2018 gjorde vi en stor avbetalning på kommunens pensionsskuld för att minska kostnaderna i framtiden. Kommunens främsta utmaning är att kostnaderna ökar snabbare än intäkterna. 2019 var nettokostnaderna 102,2 procent av skatteintäkterna, det vill säga verksamheternas kostnader blev 2,2 procent högre än skatteintäkterna. Det är inte hållbart om kommunen ska kunna göra investeringar och hantera oförutsedda händelser. Nämnderna kan inte fortsätta lämna underskott utan har fått i uppdrag att ta fram åtgärdsplaner för att hålla budget och nå en ekonomi i balans.

Resultatutveckling 2015-2019

RESULTATEN FÖR NÄMNDERNA

Nämnderna hade tillsammans ett underskott på över 19 miljoner kronor mot budget, varav socialnämnden stod för över 15 miljoner.

(mkr)	2019	2018
Kommunstyrelsen	+1,8	+5,2
Kultur- och fritidsnämnden	+0,3	+1,0
Samhällsbyggnadsnämnden	+0,01	+1,2
Barn- och utbildningsnämnden	-5,5	-0,1
Socialnämnden	-15,7	-11,1

Kommentarer till avvikelserna

Kommunstyrelsens överskott kommer främst från överförmyndarnämnden som haft lägre kostnader än budgeterat, och bidrag och avgifter som lämnat överskott på 971 tkr.

Överskottet för kultur- och fritidsnämnden kom främst från badet som hade mycket högre intäkter, bland annat tack vare fler badgäster från Katrineholm under våren då deras badhus var stängt för reparation.

Samhällsbyggnadsnämnden har vänt flera års minusresultat till ett mindre överskott, men det beror främst på vakanta tjänster och låga kostnader för detaljplaner.

Barn- och utbildningsnämndens underskott beror nästan helt på gymnasieskolans underskott (-5,8 miljoner) på grund av ett felaktigt besparingskrav. Kommunen kan inte lägga besparingar på gymnasieskolan eftersom den verksamheten köps från andra kommuner och privata aktörer.

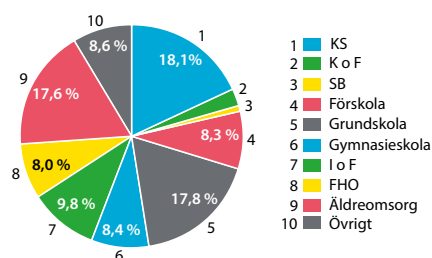
Socialnämndens underskott ökade från förra året, beroende på ökade nettokostnader med 9,6 miljoner eller 4,5 procent. 5 mkr härrör från löneökningar och hyreshöjningar, försörjningsstöd ökade med 2,8 miljoner och personlig assistans med 2 miljoner. Individ- och familjeomsorgen minskade sitt underskott med 1,2 miljoner. Äldreomsorgens resultat var lika som 2018 trots ökat behov i hemtjänsten, detta tack vare att förvaltningen minskat kostnaderna för hyrpersonal med 5,2 mkr främst inom äldreomsorgen.

KOMMUNALA BOLAG

En del av kommunens service bedrivs av bolag istället för nämnder och förvaltningar. Nämnder, förvaltningar och bolag bildar tillsammans Vingåkers kommunkoncern. De helägda bolag som ingår är AB Vingåkershem, Vingåkers Kommunfastigheter AB och Vingåker Vatten och Avfall AB. Det sammanlagda resultatet för hela kommunkoncernen var ett underskott på 10,6 miljoner. Justerat för bland annat den särskilda löneskatten på pensioner blev dock resultatet +1,6 mkr, det vill säga ett litet överskott.

Vad kostar verksamheterna?

Största delen av verksamheternas kostnader (80 procent) går till barnomsorg, skola, äldreomsorg, socialtjänst och stöd till personer med funktionsnedsättning.

KOMMUNENS NYA ÖVERGRIPANDE MÅL

Kommunen har haft sju övergripande mål för åren 2016–2019. Men då många mål är svåra att följa upp, på grund av ändrade förutsättningar eller för sen tillgång till statistik, har kommunen prioriterat ner måluppföljningen och beslutat om nya övergripande mål från och med 2020:

• Ekonomi i balans

Mål: Kommunens resultat ska uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag under planperioden.

• Skola

Mål: Alla barn och ungdomar ska inspireras, motiveras och få stöd så att deras självkänsla, mod och nyfikenhet leder till utveckling, lärande och framtidstro.

• Landsbygdsutveckling

Mål: Boende och verksamma i Vingåkersbygden upplever att livskvaliteten är hög, inklusive tillgången till kommunal service.

• Hållbar tillväxt

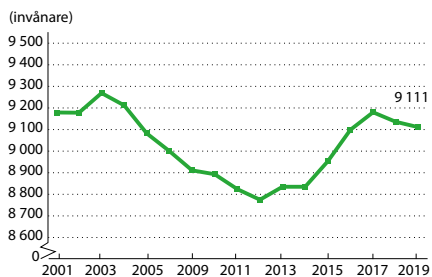
Mål: För varje beslut i kommunstyrelse och nämnder ska det framgå hur det bidrar till tillväxt och genomförandet av minst ett av de 17 hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

INVESTERINGAR

Totalt investerade kommunen närmare 8,6 miljoner 2019, av budgeterade 12,5 miljoner vilket gör att nästan 4 miljoner av investeringsbudgeten blev över. Det var främst socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden som lämnade outnyttjade investeringsmedel med 2,5 respektive 1,4 miljoner. Socialnämnden har bett att få föra över återstående investeringsbudget till 2020. Många av investeringarna är pågående projekt där kostnaderna fördelas på flera år.

Ett axplock av genomförda investeringar:

- Slottsskoleprojektet, inventarier, 8 mkr
- Extra satsning på asfaltering, 1,3 mkr
- Nya elevdatorer, 802 tkr
- Trafikåtgärder Rätt fart i staden, 184 tkr
- Maskiner och vagnar till kosten, 156 tkr
- Tillgänglighetsanpassning, 109 tkr
- Säfstaholms slott, inventarier, 51 tkr
- Skatehallen, 11 tkr

SJUKFRÅNVARO

Efter ett par år med svagt minskande sjukfrånvaro ökade den något 2019, från 8,06 till 8,29 procent totalt. Skillnaderna är dock stora mellan olika förvaltningar, åldersgrupper samt mellan män och kvinnor, där kvinnor har högre sjukfrånvaro. Frånvaron inom barn- och utbildningsförvaltningen ökade med drygt 2 procentenheter, där pågår en analys av orsakerna. Socialförvaltningen minskade istället sin sjukfrånvaro med drygt 2 procentenheter på grund av mindre omsättning av chefer och därmed ökad stabilitet.

BEFOLKNING

Befolkningen minskade med 25 personer, från 9 136 invånare i slutet av 2018, till 9 111 vid utgången av 2019. Trenden med minskande befolkning drabbar många kommuner, men en minst lika stor utmaning är att andelen barn och äldre ökar jämfört med andelen invånare i yrkesverksam ålder, vilket gör att allt färre ska försörja allt fler. Då vi samtidigt har ett invandringsöverskott är det viktigt att ta tillvara de nya medborgarnas drivkraft och se till att de får arbete eller utbildning. Inte minst inom kommunen behövs mer personal som serverar våra medborgare med offentlig service som skola, vård och omsorg.

FRAMTIDSUTSIKTER

Kommunen står inför flera utmaningar, förutom de som nämnts ovan vad gäller minskande befolkning och ökande kostnader. Det ansträngda ekonomiska läget har gjort att kommunen beslutat att resultatmålet på 1 procent ska uppnås över hela planperioden, istället för varje enskilt år. Vingåker väntas få 4,6 miljoner mer i statsbidrag 2020. Vi har också fortfarande en god likviditet, vilket gör att vi kan klara ett par år med sämre resultat. Men på lång sikt måste Vingåker klara att effektivisera verksamheterna så att vi kan möta behoven med bra kvalitet för mindre pengar.

Samtidigt har Vingåker fördelar som hör ihop med mindre samhällen. Det finns en närhet och snabbhet i att besluta och utvärdera förändringar och satsningar. Näringslivet består också mycket av småföretag vilket gör det mindre beroende av enstaka större företag eller branscher. Detta tillsammans med hög kompetens bland medarbetarna och medborgare som är engagerade i bygdens utveckling, gör att det finns alla möjligheter att påverka utvecklingen och framtiden för Vingåker. Hur den pågående Corona-krisen påverkar kommunen återstår att se. Det kommer att vara en period som är kännbar både för kommunens egna verksamheter, näringsliv och medborgare. Inte minst kommer det att med stor sannolikhet medföra lägre skatteintäkter kommande år.

Tillsammans ska vi klara av det!

Kontaktperson: Elin Höghjelm, ekonomichef
E-post: elin.hoghjelm@vingaker.se